Zorgsector: extra maatregelen om de personeelsschaarste aan te pakken

Nieuws woensdag 31 augustus 2022

De federale ministerraad nam op 20 juli op voorstel van minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke beslissingen om de (blijvende) personeelsschaarste in de zorg aan te pakken. De maatregelen werden vooraf toegelicht en doorgepraat met de sociale gesprekspartners van de publieke en private federale zorgsector. Op korte termijn volgen de onderstaande maatregelen.

1. Zorgpersoneel: deeltijdse medewerkers stimuleren om voltijds te werken. Er wordt voorzien in een voorrang voor deeltijdse werknemers voor het verkrijgen van een vacante betrekking of voor het verkrijgen van een contract van onbepaalde duur bij de werkgever. De regering roept op deze regeling op het terrein zo toe te passen. Ook zal onderzocht worden hoe voor deeltijdse werknemers (indien zij dat wensen) extra uren kunnen worden aangeboden en op welke wijze het oneigenlijk gebruik van de combinatie deeltijds contract met interim-uren kan worden tegengegaan.

2. Zorgpersoneel: gunstig regime om overuren te presteren. De regeling waarbij het pakket van 100 vrijwillige overuren is uitgebreid met 120 extra uren zodat een werknemer 220 overuren kan presteren in 2022. Deze overuren worden fiscaal en parafiscaal (RSZ) vrijgesteld van bijdragen en inhoudingen (op 120 van deze 220 uren is ook geen overloon verschuldigd).

3. Aanspreken ‘extra handen’: maatregelen met onmiddellijke ingang (voor zes maanden, van 1 juli tot 31 december 2022. Eventueel zal na evaluatie tot een verlenging van zes maanden beslist worden.

- Gepensioneerden (+65 of gepensioneerd per 1 juli 2022) terug aantrekken door de bijverdienste (para)fiscaal aantrekkelijk te maken. Het inkomen uit arbeid van deze groepen voor prestaties in de zorgsectoren wordt afzonderlijk belast tegen een tarief van 33 procent en vrijgesteld van persoonlijke RSZ-bijdragen. Daarvoor zullen relevante arbeidsrechtelijke regels worden aangepast en wordt voorzien in plaatselijk sociaal overleg. Gepensioneerden van minstens 65 jaar of met 45 loopbaanjaren kunnen onbeperkt pensioen cumuleren met inkomen uit arbeid. In het raam van de coronacrisis werd deze onbeperkte cumul voor gepensioneerden die werken in de zorg mogelijk (tot 30 juni). Deze uitgebreidere toepassing van de cumulregeling wordt nu verlengd voor zes maanden (wordt ook voorzien in het onderwijs).

- Jobstudenten: uren studentenarbeid gepresteerd in een zorginstelling in het derde en vierde kwartaal van 2022 worden niet in aanmerking genomen voor het quotum van 475 uren op jaarbasis. Dit is een verlenging van een bestaande maatregel.
- Vrijwilligers: de maximale onkostenvergoeding voor 2022 wordt verhoogd naar 3.684 euro (2.479 euro niet geïndexeerd) voor vrijwilligers effectief actief in de zorg (volledig jaar 2022). Vrijwilligers die de maximale dagvergoeding ontvangen, kunnen op die manier tot 100 dagen (in plaats van 74 dagen) actief zijn in de zorg.
- Tijdelijke cumulregeling: verlenging van een bestaande maatregel. De mogelijkheid van cumul wordt hier geboden voor werknemers in loopbaanonderbreking of tijdskrediet, of tijdelijke werkloosheid met bedrijfstoeslag om tijdelijk actief te zijn de zorg, met behoud van 75 procent van de uitkering.
- Werklozen die gaan werken in de zorg: vanaf 1 september tot eind 2022 wordt voorzien in een nieuw systeem dat de mogelijkheid biedt aan werklozen die minstens drie maanden uitkering hebben genoten om een vierde van de uitkering te behouden als ze in de zorg werken met een overeenkomst van minstens één maand. Deze cumul is maximaal drie maanden mogelijk. Daarnaast wordt aan de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten gevraagd om werklozen en werkzoekenden maximaal naar de zorg toe te leiden.

4. Coaching om de arbeidsorganisatie en taakdelegatie aan te passen: met het sociaal akkoord werd een bedrag van 7 miljoen euro uitgetrokken voor 2022 voor de ondersteuning van de HR-diensten om de concrete invulling van kwalitatieve maatregelen op de werkvloer te realiseren (o.a. voor meer welzijn het werk, meer moderne arbeidsorganisatie en taakdelegatie).

5. Bijkomend budget voor uitrusting: waar mogelijk zal (nog) meer technologie (bv. automatische bloeddrukmeters) ingezet worden om de verpleegkundigen te ontlasten van taken om tijd vrij te maken voor de zorg. Daarvoor kan 42 miljoen euro uitgetrokken worden (deels overheid - deels ziekenhuizen via cofinanciering).

6. Ondersteuning van het zorgpersoneel: zoals bekend wordt door verpleegkundigen behoorlijk wat tijd gespendeerd aan administratieve en logistieke taken zodat er onvoldoende tijd overblijft voor rechtstreekse zorg aan de patiënt. Daarom zullen de mogelijkheden voor taakdelegatie versterkt worden door:

- delegatie van administratieve taken naar niet-zorgberoepen

- delegatie van logistieke taken.

Een extra budget van 20 miljoen euro voor aanwerving van deze ondersteunende personeelsleden moet hiervoor ter beschikking gesteld worden.

7. Verder inzetten op (zij-)instroom door structurele versterking van de projecten #KiesVoordeZorg en Project 600: er wordt voorgesteld deze bestaande projecten te versterken om de instroom te verhogen, daartoe wordt eveneens voorzien in een extra budget van 23 miljoen euro.

Hopelijk kunnen deze maatregelen de acute noden en de druk op het terrein wat verlichten. De minister gaf in een eerder overleg ook al aan dat zijn kabinet verder in overleg gaat met de sociale gesprekspartners om een agenda op te maken voor een toekomstig nieuw sociaal zorgakkoord. Wordt dus vervolgd.

Voor de sectoren LRB en Overheidsdiensten: Yves Derycke en Willy Vandenberge